

Kmetty János: Városliget, 1910 körül magántulajdonon

51. ▶ KMETTY JÁNOS (1889-1975)

Városliget, 1912

Olaj, vászon, 79x61 cm
Jelezve balra lent: Kmetty

Kezdő ár: 12 000 000 Ft / 39 344 EUR
Becsérték: 20 000 000 – 30 000 000 Ft
Estimated value: 65 574 – 98 361 EUR

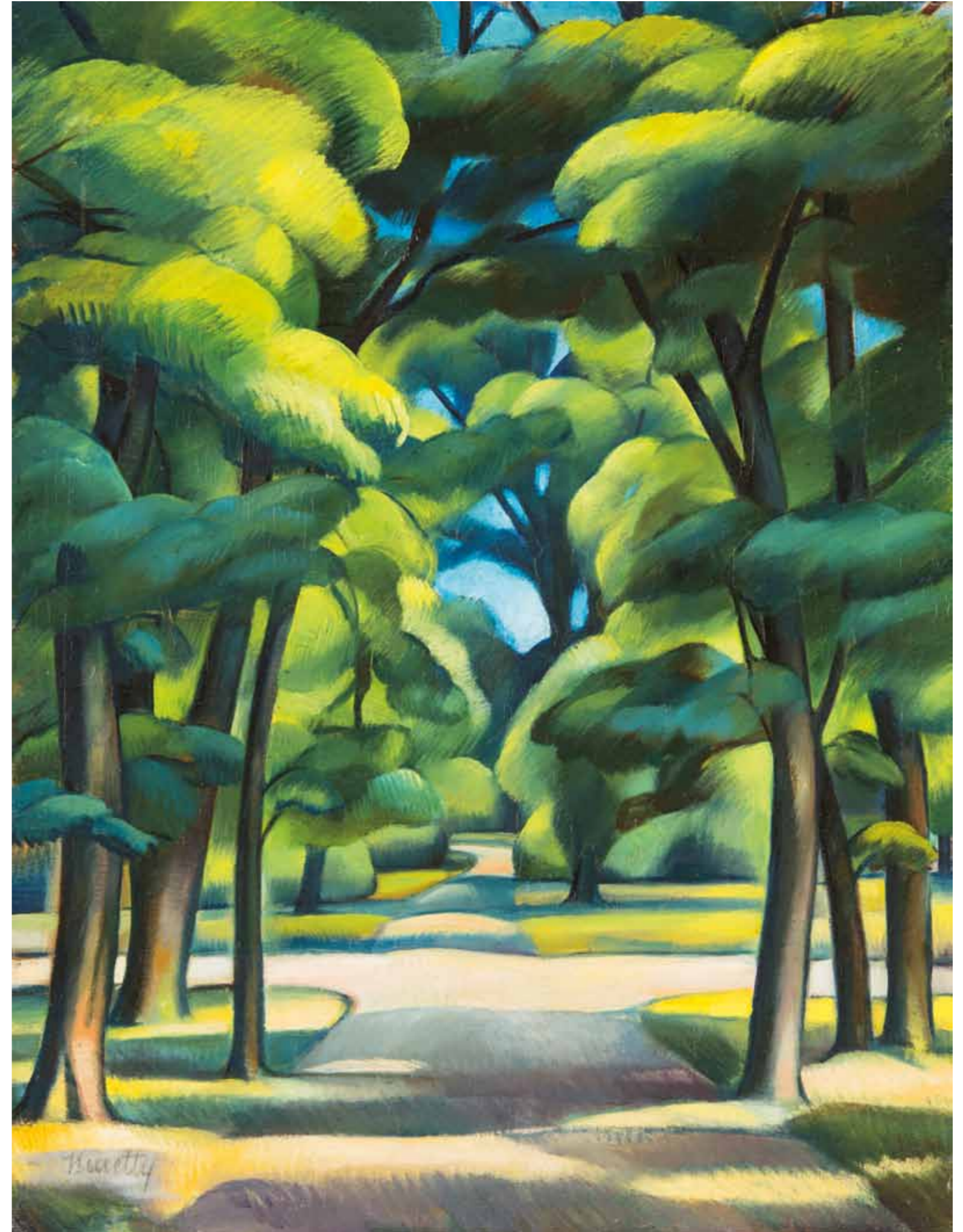
A Nyolcak 1911-ben rendezte meg nagy, összefoglaló kiállítását, mely a hazai modernizmus legfrissebb eredményeit koncentráltan mutatta be a budapesti Nemzeti Szalon termeiben. A Nyolcak mint egységes csoport, a következő évben szétbomlott, utolsó kiállításukra már csupán a korábbi tagok fele fogott össze, a többiek különböző egyéb elfoglaltságokra hivatkozva távolmaradtak. Mögöttük azonban ott sorakozott a következő generáció, akik számára már természetes volt az expresszionista, a fauves és a kubista formálásmód.

E fiatalok egyike, Kmetty János 1911-ben Párizsba utazott és az év első felét a legmodernebb művészeti irányok tanulmányozásával töltötte. Így emlékezett e művészete szempontjából sorsdöntő időszakra: „Párizsi utazásom kevés pénzzel, kis táskával és gazdag ambícióval indult. [...] Ami Budapesten álom volt, Párizsban valósággá vált. Amit itthon fényképekről, azt ott eredeti művekről tanulmányozhattam. [...] S amit Budapesten kiterveltem, hogy az impresszionizmuson túl, a tér, a forma és szín viszonyát megfogalmazzam, – az Párizsban folytatódott. Művészi állásfoglalásom nem Párizsban kezdődött, de Cézanne és a kubizmus irányítóim voltak. Cézanne formaképzése, a kubizmus analízáló és szerkesztő képalakításának szelleme végigkísért egész munkásságom során. Ábrázolási szempontjaikat rokonnak véltem, műveik azonban utánzásra nem készítették.”

A Párizsból hazatért, ötletekkel és energiával feltöltődött Kmetty azonnal intenzív munkába kezdett. Rendszeresen látogatta Ferenczy Károly epreskerti óráit, ahol többek között olyan ifjú tehetségek találkoztak és dolgoztak együtt, mint Nemes Lampérth József, Uitz Béla, Diener Dénes Rudolf és Erős Andor. A fiatalok közül hárman: Kmetty, Erős és Nemes Lampérth a Képzőművészeti Főiskola epreskerti részlegéből rendszeresen kijártak „tájképezni” az innen csak pár percnyi sétára található Városligetbe. A műkereskedelemben az utóbbi évek során felbukkant képanyagból válogatva, egész kiállításnyit lehetne összegyűjteni az általuk festett, 1911–1912-ben született, szebbnél-szebb városligeti részletekből. Kmetty 1912-ben dolgozott Szentendrén, Budapesten és talán Kecskeméten is megfordult. Ebből az évből származó festményei közül kiténik a Tabánban, de főképp a Városligetben alkotott sorozata, mely az egész életmű tekintetében is kiemelkedő jelentőségű. Kmetty munkamódszere a különböző technikával készült, de azonos témájú művek segítségével rekonstruálható. A kiszemelt motívumot előbb a helyszínen tussal rögzítette, majd a műterem nyugodt körülményei között tette át olajba a kiszemelt részletet. E képek stílusukat tekintve, a Paul Cézanne életművéből kinövő kubizmussal állnak szoros rokonságban. Kmetty azonban a kubizmust szabadon értelmező, a természeti látványhoz erősebben rögzített, konstruktív stílust alakított ki, mely senkivel sem összetéveszthető, egyéni jellegzetességeket mutat. A Nyolcak által kijelölt nyomvonalon haladó Kmetty számára, a sűrű háztömbökkel közrefogott, gondozott városi park szerkezetes alapjellege kiváló ihlető forrásnak bizonyult, hogy a természeti látványt előbb geometrikus alapformákra bontó, majd ebből visszaépítkező Cézanne-i módszert tovább gondolja. Az utak vízszinteseiből és a fák függőlegeseiből álló geometrikus sémát azonban olyan egyéni ötletekben gazdag szín- és formakincsrel töltötte meg, mely a hazai kuboexpresszionizmus egyik leggyönyörűbb sorozatát eredményezte.

A Városligetet még a létrehozásának eredeti szándékát – azaz a városi ember ingyenes felüldülését szolgáló park megalkotását – tökéletesen tükröző állapotában bemutató Kmetty-mű, érintetlenül kiváló kondícióban vészelte át a születése óta eltelt több mint egy évszázadot. Mivel a festmény teljesen ismeretlen volt eddig, ez tovább erősíti azt a reményt, hogy bár a jelenlegi formájában végnapjait élő Városligetet talán az „unokáink sem fogják látni”, de a róla festett és rajzolt alkotások azért örök időkre dokumentálni fogják eredeti kinézetét és hangulatát. Kmetty végtelenül letisztult remekműve így egyben mementó is, mely a maga „nemes egyszerűségével és csendes nagyságával” hívja fel a figyelmet megőrzendő értékeinkre.

Rum Attila

Nemes Lampérth József: Városligeti részlet, 1912 magántulajdonon

Paul Cézanne: Normandiai farm nyáron, 1882 magántulajdonon

